

Ár 2013, föstudaginn 8. mars, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Guðlaug B. Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 189/2012:**

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 3. desember 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 3. desember 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 6. desember 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 13. desember 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 28. desember, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 8. mars 2013.

II.

Málsatvik.

Þann 4. janúar 2007 var skjalið „Lánsúmsókn. Fylgiskjal með skuldabréfi nr. X“ undirritað. Umsækjandi um lán að fjárhæð kr. 700.000 var A og sóknaraðili var ábyrgðarmaður. Láninu átti að ráðstafa til að greiða niður heimild og greiða tannlæknakostnað. Þá kom fram á umsókninni að hún kæmi til með að greiða aukalega kr. 60.000 inn á lánið á fjögurra mánaða fresti. Gert var ráð fyrir greiðslumati á skjalinu en reitir þess efnis hafa verið fylltir út með 0.

Eftirfarandi kom fram á lánsúmsókninni: „*Ef skuldaábyrgð eða veð er sett til tryggingar fjárhagslegri skuldbindingu einstaklings, ber fjármálafyrirtæki samkvæmt „Samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga” (dags. 1. nóv. 2001) að meta greiðslugetu greiðanda, nema ábyrgðarmaður óski skriflega eftir því að það verði ekki gert. Samkvæmt samkomulaginu er þó ávallt skylt að meta greiðslugetu skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000,-. Þó er hjónum eða fólki í óvígðri sambúð heimilt að leysa fjármálafyrirtæki undan skyldu til greiðslumats, vegna ábyrgðar á skuldum hvors annars. Undirritaðir hafa kynnt sér upplýsingabækling bankans um*

sjálfskuldarábyrgðir.“ Neðan við umræddan texta er gert ráð fyrir að hakað sé við hvort ráðgert sé að verja meira en helmingi lánsfjár til að endurgreiða önnur lán greiðanda hjá bankanum og að ábyrgðarmanni hafi verið kynntar þær ráðagerðir. Þá eru reitir um að ekki sé óskað eftir greiðslumati eða að greiðslumat hafi verið framkvæmt og hvort að niðurstöður þess bendi til að greiðandi geti efnt skuldbindingar sínar eða ekki. Á umræddri lánsúmsókn hefur ekki verið hakað við neinn af þessum reitum.

Þann 4. janúar 2007 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 700.000, gefið út af A til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF skv. skuldabréfinu. Sóknaraðili tókst á hendur sjálfskuldarábyrgð á láninu.

Þann 21. nóvember 2012 sendi umboðsmaður skuldara varnaraðila tölvupóst fyrir hönd sóknaraðila þar sem óskað var eftir að umrædd ábyrgðaryfirlýsing yrði skoðuð og rökstudd afstaða tekin til gildis hennar. Varnaraðili kvað ábyrgðina gilda þann 22. nóvember 2012.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 3. desember 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að ábyrgð hennar á skuldabréfi nr. X, verði felld úr gildi. Sóknaraðili kveður varnaraðila ekki hafa farið eftir samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga þar sem greiðslumat hafi ekki verið framkvæmt þótt sóknaraðili hafi ekki afþakkað gerð þess. Vísar sóknaraðili máli sínu til stuðnings til úrskurðar úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki í máli nr. 106/2012 og 36. gr. laga nr. 7/1936 um sammingsgerð, umboð og ógilda löggæringa.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili vísar til þess að á þeim tíma sem skuldabréfið hafi verið gefið út hafi sannanlega verið í gildi samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Samkomulagið hafi kveðið á um þá skyldu lánveitanda að greiðslumeta útgefanda í flestum tilfellum en þó hafi verið veittar undanþágur frá þeirri meginreglu í sama samkomulagi. Ein af þeim undanþágum hafi verið á þá leið að þegar lánsupphæð væri ekki hærrí en kr. 1.000.000 hefði þriðji aðili heimild til að undanskilja lánveitanda frá þeirri skyldu að greiðslumeta lántaka, sbr. 3. gr. samkomulagsins.

Bendir varnaraðili á að séu fylgigögn þau sem sóknaraðili hafi lagt fram skoðuð sé ljóst að í skjalinu lánsúmsókn komi fram undir liðnum greiðslumat að ekkert slíkt mat hafi verið gert. Ábyrgðarmaður skrifi undir skjalið lánsúmsókn og staðfesti með þeirri undirritun að hún hafi kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og að hún samþykki að ekkert greiðslumat hafi verið framkvæmt. Ljóst sé af gögnunum að ekkert slíkt mat hafi verið framkvæmt. Sóknaraðili hafi vísað í úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki í máli nr. 106/2012 sem úrskurðarnefndin hafi reyndar enn ekki gert aðgengilegan á netinu þannig að athyglivert sé að sóknaraðili byggji á þeim úrskurði. Hvað sem því líði þá hafi varnaraðili í því máli hafnað að fylgja úrskurðinum enda liggi fyrir dómur héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-760/2012 þar sem niðurstaðan sé gagnstæð

niðurstöðu úrskurðar nr. 106/2012. Í máli nr. E-760/2012 hafi verið um að ræða sambúðarfólk þar sem karlinn í sambandinu hafi fengið konu sína til að ábyrgjast skuldbindingar sínar vegna tiltekins tékkareiknings. Þar sem hún hafi verið maki reikningseigandans hafi hún haft heimild til að undanskilja lánveitandann þeirri skyldu að greiðslumeta aðalskuldarann, sbr. 3. gr. samkomulagsins. Með undirritun sinni á ábyrgðarskjölin hafi verið talið að hún væri að samþykkja efni þeirra en ljóst hafi verið af því skjali að ekkert greiðslumat hafi verið framkvæmt.

Varnaraðili vísar til þess að í máli þessu hafi sóknaraðili haft heimild til að undanskilja lánveitandann þeirri skyldu að greiðslumeta aðalskuldara þar sem lánsupphæðin hafi ekki verið hærri en kr. 1.000.000. Hún hafi kynnt sér efni skjalsins lánsúmsókn sem beri með sér að ekkert greiðslumat hafi verið framkvæmt og skrifi undir og samþykki þar með að ekkert greiðslumat hafi verið framkvæmt.

Af framangreindu telur varnaraðili ljóst að um gilda ábyrgð sé að ræða og beri því að hafna kröfu sóknaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til FF.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dags. 1. nóvember 2001, er undirritað af Samtökum banka og verðbréfafyrirtækja f.h. aðildarféлага sinna. FF var eitt þessara aðildarféлага og leiðir varnaraðili í máli þessu rétt sinn frá því félagi. FF bar að fullnægja þeim skyldum sem á honum hvíldu samkvæmt samkomulaginu, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 169/2012.

Umrætt samkomulag tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggja fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Óumdeilt er að varnaraðili mat ekki greiðslugetu A, útgefanda skuldabréfs nr. X. Samkvæmt 3. mgr. 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga var varnaraðila skylt að meta greiðslugetu A, enda óskaði sóknaraðili ekki eftir því að greiðslugeta greiðanda yrði ekki metin. Ekki verður fallist á að staðlaður texti á skjalinu „Lánsúmsókn. Fylgiskjal með skuldabréfi nr. X“ fullnægi því að vera skrifleg ósk um að greiðslugeta greiðanda verði ekki metin. Þvert á móti virðist nærtækasta ályktunin sem dregin verður af stöðluðum texta umsóknarinnar vera sú, að skjalið skuldbindi varnaraðila til að greiðslumeta lántaka ef ekki er sérstaklega óskað eftir öðru. Verður varnaraðili að bera hallann af því að slíkt greiðslumat fór ekki fram og þar með hver niðurstaða þess hefði orðið og hvort sóknaraðili hefði eftir sem áður gengist í ábyrgð fyrir A eftir að hafa kynnt sér matið, sbr. úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 142/2012.

Ekki verður fallist á að dómur héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-760/2012 hafi fordæmisgildi í máli þessu. Í því máli undirritaði sjálfskuldarábyrgðaraðili sjálfskuldarábyrgð þar sem sambærileg yfirlýsing og fram kemur á lánsúmsókn í máli þessu, var rituð á sjálfskuldarábyrgðina. Staðlaður texti á lánsúmsókn fullnægir því ekki að vera skrifleg ósk um að greiðslugeta greiðanda verði ekki metin, eins og að framan er rakið.

Í ljósi alls framangreinds verður að telja að rétt sé að ógilda ábyrgð sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila, M, á skuldabréfi nr. X, útgefna af A til FF er ógild.

Reykjavík, 8. mars 2013.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Guðlaug B. Ólafsdóttir